

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 4. maj 2022
Sagsnr.: 2022-0035-0306
Dok.: 2374470

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AF-AH fra Folketingets
Retsudvalg den 5. maj 2022

Samrådsspørgsmål AF

”Vil ministeren redegøre for, hvilke forpligtelser der leder til, at Danmark konkret skulle være juridisk forpligtet til at forbruge et enormt antal ressourcer på den formodede pirat, der 6. januar 2022 blev fragtet til Danmark med henblik på retsforfølgelse. Der henvises til artiklen ‘Statskassen har brugt millioner på at få etbenet formodet pirat til Danmark’, dr.dk, den 15. marts 2022.”

Samrådsspørgsmål AG

”Mener ministeren, det er hensigtsmæssigt, at vi har internationale forpligtelser, der leder til, at én formodet pirat kan lægge beslag på omkring 1.400 efterforskningstimer og 4,2 millioner kroner, og mener ministeren, at den nuværende indretning af lovgivningen – herunder de internationale forpligtelser – tilgodeser danskernes ret til at få forbrydelser afklaret nationalt, eller vil ministeren arbejde for, at der sker reelle ændringer af de pågældende forpligtelser? Der henvises til artiklen ‘Statskassen har brugt millioner på at få etbenet formodet pirat til Danmark’, dr.dk, den 15. marts 2022.”

Samrådsspørgsmål AH

”Mener ministeren, at Danmarks internationale forpligtelser i denne sag er udtryk for, at lovgivningen er rimelig og retfærdigt indrettet? Der henvises til artiklen ‘Statskassen har brugt millioner på at få etbenet formodet pirat til Danmark’, dr.dk, den 15. marts 2022.”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Pernille Vermund (NB).

[Indledning]

Tak for ordet og spørgsmålene.

Jeg vil først og fremmest gerne slå fast, hvad min forgænger allerede tidligere har udtalt; nemlig at regeringen på ingen måde ønskede at få de formodede pirater til Danmark. Det gælder også vedkommende, som nu er endt her.

Han har ikke nogen tilknytning til Danmark, og han er sigtet for kriminalitet, som er begået langt fra den danske grænse. Han hører ganske enkelt ikke til her.

Når vedkommende alligevel er endt i Danmark, er det fordi, der ikke var anden udvej. Det skyldes en kombination af tre forhold:

For det første, at det ikke var muligt at overføre vedkommende til et andet land.

For det andet, vurderede Forsvaret, at det ikke var muligt at løslade ham til søs som de øvrige formodede pirater.

Og for det tredje, at retsplejeloven indeholder nogle regler om fremstilling i retten af varetægtsarrestanter.

[Manglende mulighed for at overføre vedkommende til et andet land]

Man kan spørge, hvorfor den formodede pirat ikke bare kunne blive i Ghana eller udleveres til Nigeria. Eller for den sags skyld et andet land i nærområdet?

Det havde vi også gerne set. Det skal ingen være i tvivl om. Det var desværre ikke muligt at få i stand.

Det fremgik af beslutningsforslaget om udsendelse af fregatten, at muligheden for indgåelse af aftaler med relevante stater i regionen om overdragelse til retsforfølgning ville blive afsøgt. På den baggrund undersøgte Udenrigsministeriet efter koordination med Forsvarsministeriet mulighederne for at indgå sådanne generelle overdragelsesaftaler.

Der er imidlertid tale om et kompliceret arbejde, hvor der grundlæggende er tre betingelser, der skal være opfyldt.

For det første skal overdragelse af personer, der er i dansk varetægt, til andre lande med henblik på retsforfølgning og afsoning kunne ske med den fornødne re-

spekt for retten til en retfærdig rettergang i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, forbuddet mod dødsstraf i artikel 2 og forbuddet mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf i artikel 3.

For det andet skal der i det pågældende land være national lovgivning, der giver mulighed for at retsforfølge pirater.

For det tredje skal der selvsagt i det pågældende land være den fornødne politiske vilje til at stå for retsforfølgningen.

Det viste sig i det lys ikke muligt at indgå generelle overdragelsesaftaler om retsforfølgning med en relevant kyststat i regionen.

Jeg kan forstå på udenrigsministeren, at der heller ikke er andre ligesindede europæiske lande, som endnu er lykkedes med at indgå overdragelsesaftaler med lande i nærområdet.

Til trods for ihærdige diplomatiske bestræbelser viste det sig desværre heller ikke muligt, inden for den tid der var

til rådighed, at indgå en konkret aftale med Ghana i forhold til løsladelse af den sårede, formodede pirat.

Danske myndigheder kan ikke uden videre løslade personer, som er i dansk varetægt, i et andet land, hvis der er en risiko for, at de udleveres til et tredje land.

Det skyldes bl.a., at myndighederne forud for løsladelsen i det andet land er forpligtet til at sikre, at løsladelsen kun sker under omstændigheder, hvor der ikke er vægtige grunde til at antage, at de pågældende vil blive udsat for behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 og 3. Det er artikler, der indeholder forbud mod dødsstraf og mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Når det kommer til det generelle spørgsmål om Danmarks internationale forpligtelser, er det regeringens opfattelse, at det for et lille land som Danmark er afgørende med et stærkt internationalt samarbejde. Derfor skal Danmark leve op til de internationale forpligtelser, vi som land har påtaget os. Det gælder bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som Danmark tiltrådte i 1953

Men konventionerne er ikke hævet over debat. De er udtryk for politiske forhandlinger og kompromiser. Derfor ønsker vi i regeringen, at der er åben dialog om konventionerne.

Og som land skal vi fortsætte med at påvirke fortolkningen af konventionerne. Vi skal bruge de politiske og juridiske værktøjer, som, vi ved virker i praksis.

[Den pågældendes helbredstilstand]

Man kan så spørge, hvorfor vi ikke bare på samme måde som med de tre andre formodede pirater, der blev løsladt til søs, løslod den sårede formodede pirat, der nu er her i landet?

Det ville vi også meget gerne have gjort – det skal der ikke herske nogen tvivl om.

Den pågældende kom til skade under aktionen i Guinea-bugten. Han modtog behandling ombord på det danske skib og måtte senere overføres til et hospital i Ghana, da hans sundhedstilstand blev forværret.

Forsvaret vurderede på den baggrund, at han ikke kunne løslades til søs.

[Retsplejeloven]

Og så til den danske retsplejelovs krav om, at den, der anholdes, fysisk skal stilles for en dommer inden 24 timer. Her skal retten vurdere, om der er grundlag for at fængsle vedkommende. Når vedkommende selv skal være tilstede, er det, fordi der skal kunne finde en egentlig afhøring sted foran retten.

Der kan undertiden være hindringer, der berettiger, at denne frist ikke overholdes. F.eks. hvis den anholdte er indlagt på et hospital. Et andet eksempel er situationen i den her sag, hvor frihedsberøvelsen har fundet sted på et skib langt fra Danmark. Her var det ikke muligt at stille de pågældende fysisk for en dommer inden for fristen.

I sådanne tilfælde kræver loven, at den anholdte skal stilles for en dommer, når hindringen er ophørt.

Det var derfor ikke muligt at have den sårede formodede pirat i dansk varetægt, uden at han på et tidspunkt skulle til Danmark og stilles for en dommer.

Da han under de givne omstændigheder hverken kunne overdrages eller løslades, vurderede anklagemyndighe-

den, at det for at leve op til retsplejelovens krav var nødvendigt at bringe ham til Danmark. Det skulle ske på det tidspunkt, hvor hans helbredstilstand var så forbedret, at det var forsvarligt at sætte ham på et fly.

[Ressourcespørgsmålet]

Og det fører mig så til spørgsmålet om de ressourcer, der har været anvendt på sagen.

Som det nok står klart efter min gennemgang, har det været en kompliceret sag med mange sten, der skulle vendes.

Med hensyn til størrelsen på omkostningerne og deres fordeling kan jeg henvise til Justitsministeriets besvarelse af 7. marts 2022 af spørgsmål nr. 477 (Alm. del) fra Retsudvalget.

Her vil jeg blot bemærke, at omkostningerne gælder både de tre formodede pirater, som blev meddelt tiltalefrafald, og den formodede pirat, som nu befinder sig i Danmark. Derudover gælder beløbet det samlede forløb, altså både pågribelsen af de formodede pirater og efterforskningen af hændelsen.

Når det er sagt, havde jeg – ligesom min forgænger – meget gerne set, at der ikke var brugt en krone på at få den formodede pirat til landet. De penge ville vi hellere have brugt på noget andet – det kan der ikke være to meninger om.

Omvendt blev vi sammen – et bredt flertal i Folketinget, herunder også spørgerens parti – i maj 2021 enige om, at der skulle sendes et dansk bidrag til Guineabugten med henblik på piratbekæmpelse.

Det fremgik direkte af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at det ikke kunne udelukkes, at det ville blive nødvendigt at foretage frihedsberøvelse.

Og det siger sig selv, at en sådan frihedsberøvelse og eventuel efterforskning vil være forbundet med omkostninger.

[Afslutning]

Afslutningsvist mangler jeg vist kun at komme ind på spørgerens sidste spørgsmål, hvor der spørges til, om ”lovgivningen er rimelig og retfærdigt indrettet?”

Ja; det mener jeg grundlæggende, at lovgivningen er.

Jeg mener også, at regeringen har forsøgt på bedst mulig vis at varetage Danmarks interesser.

For det første har regeringen loyalt gennemført Folketingets beslutning om at sende et skibsbidrag til Guineabugten for sikre den frie sejlads og vores søfolks sikkerhed.

For det andet har regeringen ingen som helst interesse i, at formodede pirater – uden nogen tilknytning til Danmark – kommer her til landet. Derfor har regeringen gjort alt, hvad den kunne, for at forhindre, at det skete.

For det tredje har regeringen håndteret sagen inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser. Og det er nu engang i Danmarks interesse at støtte op om de internationale forpligtelser.

Også selvom vi i sidste ende – og det skal jeg ikke lægge skjul på – måtte træffe den mindst ringe blandt flere ringe beslutninger, da min forgænger meddelte tre formodede pirater tiltalefrafald og anklagemyndigheden vurderede, at det var nødvendigt at tage den sidste formodede pirat til Danmark.

Tak for ordet.